

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

GESKIEDENIS V2

FEBRUARIE/MAART 2013

PUNTE: 150

TYD: 3 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 10 bladsye en 'n addendum van 15 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit VIER vrae wat op die voorgeskrewe inhoud, soos in die riglyndokument vervat is, gebaseer is:

VRAAG 1: WAT WAS DIE IMPAK VAN DIE INEENSTORTING VAN DIE USSR IN 1989?

- Op die beëindiging van apartheid in Suid-Afrika

VRAAG 2: WAT WAS DIE IMPAK VAN DIE INEENSTORTING VAN DIE USSR IN 1989 OP AFRIKA?

- Gevallestudie: Angola

VRAAG 3: HOE HET SUID-AFRIKA AS 'N DEMOKRASIE UIT DIE KRISISSE VAN DIE 1990's NA VORE GETREE?

VRAAG 4: HANTERING VAN DIE VERLEDE EN KYK NA DIE TOEKOMS: DIE WERK VAN DIE WAARHEIDS-EN-VERSOENINGSKOMMISSIE

2. Elke vraag tel 75 punte, waarvan 45 punte vir die brongebaseerde vraag en 30 punte vir die uitgebreideskryfwerk-vraag toegeken word.
3. Kandidate moet enige TWEE vrae beantwoord.
4. In die beantwoording van vrae behoort kandidate hulle kennis, vaardighede en insig toe te pas.
5. Die blote oorskryf van die bronne as antwoorde sal kandidate benadeel. Die bronne in die addendum is vertaal.
6. Vrae moet beantwoord word deur na die ADDENDUM te verwys.
7. Skryf netjies en leesbaar.

VRAAG 1: WAT WAS DIE IMPAK VAN DIE INEENSTORTING VAN DIE USSR OP SUID-AFRIKA?

Bestudeer Bron 1A, 1B en 1C en beantwoord die vrae wat volg.

1.1 Verwys na Bron 1A.

- 1.1.1 Noem TWEE faktore wat De Klerk beïnvloed het om hervormings in Suid-Afrika in te stel. (2 x 1) (2)
- 1.1.2 Verduidelik die konsep *kommunisme* in jou eie woorde. (1 x 2) (2)
- 1.1.3 Waarom sal jy De Klerk se gewilligheid om met die Sowjetunie oor die onafhanklikheid van Namibië te onderhandel, as 'n keerpunt in die geskiedenis van Suid-Afrika beskou? (2 x 2) (4)
- 1.1.4 Gebruik die inligting in die bron sowel as jou eie kennis, en verduidelik hoe die val van die Berlynse Muur die volgende politieke organisasies beïnvloed het:
- (a) Nasionale Party (1 x 2) (2)
- (b) Die African National Congress (1 x 2) (2)

1.2 Bestudeer Bron 1B.

- 1.2.1 Beskryf die stappe wat FW de Klerk gedoen het om 'n klimaat vir onderhandelinge te skep. (2 x 2) (4)
- 1.2.2 Verduidelik waarom De Klerk die regte van minderheidsgroepe wat in Suid-Afrika woon, wou beskerm. (2 x 2) (4)
- 1.2.3 Waarom, volgens De Klerk, was dit belangrik dat die ANC deel van die onderhandelingsproses moes wees? (1 x 2) (2)

1.3 Gebruik Bron 1C.

- 1.3.1 Waarom, dink jy, het De Klerk se aankondiging op 2 Februarie 1990 die ANC onkant betrap? (Geskrewe bron) (1 x 2) (2)
- 1.3.2 Hoe het Thabo Mbeki op De Klerk se hervormingsmaatreëls gereageer? (Geskrewe bron) (1 x 2) (2)
- 1.3.3 Watter boodskappe dra hierdie foto oor? (Visuele bron) (2 x 2) (4)
- 1.3.4 Verduidelik die bruikbaarheid van beide die geskrewe en visuele bronne vir 'n historikus wat die redes vir onderhandelinge in Suid-Afrika bestudeer. (1 x 3) (3)

- 1.4 Vergelyk Bron 1B met Bron 1C. Verduidelik hoe die bewyse in hierdie bronne mekaar ondersteun rakende die behoefte aan 'n ooreengekome skikking in Suid-Afrika. (2 x 2) (4)
- 1.5 Gebruik die inligting in AL die bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) om die impak wat die val van die Berlynse Muur op FW de Klerk te gehad het, verduidelik. (8)
- 1.6 **UITGEBREIDE SKRYFWERK** (Jou antwoord moet ongeveer TWEE bladsye lank wees.)

Beantwoord EEN van die volgende vrae: VRAAG 1.6.1 OF VRAAG 1.6.2.

- 1.6.1 Verduidelik hoe die val van die USSR politieke veranderinge in Suid-Afrika na 1989 beïnvloed het. (30)

OF

- 1.6.2 Beide eksterne en interne faktore het die Nasionale Party aangespoor om met voorheen verbanne vryheidsorganisasies te begin onderhandel.

Is dit 'n akkurate assessering van gebeurtenisse? Motiveer jou antwoord deur die inligting in AL die bronne en jou eie kennis te gebruik.

(30)
[75]

VRAAG 2: HOE HET DIE VAL VAN DIE USSR IN 1989 ANGOLA SE HERVOORSTELLING BEÏNVLOED?

Bestudeer Bron 2A, 2B en 2C en beantwoord die vrae wat volg.

2.1 Verwys na Bron 2A.

- 2.1.1 Waarom, volgens die bron, het Angola 'n pion in die Koue Oorlog geword? (Geskrewe bron) (2 x 2) (4)
- 2.1.2 Gebruik jou eie kennis en verduidelik waarom Portugal by die vredesonderhandelinge in Bicesse teenwoordig was. (Geskrewe bron) (1 x 2) (2)
- 2.1.3 Watter faktore het die MPLA en UNITA aangespoor om onderhandelinge te begin? (Geskrewe bron) (2 x 1) (2)
- 2.1.4 Noem TWEE voorwaardes wat in die Bicesse-verdrag gestel is. (Geskrewe bron) (2 x 1) (2)
- 2.1.5 Watter boodskap dra die foto oor die leiers van UNITA oor? (Visuele bron) (1 x 2) (2)
- 2.1.6 Vergelyk die geskrewe bron en die visuele bron. Verduidelik op watter wyses hulle mekaar oor die vredesonderhandelinge in Angola weerspreek. (2 x 2) (4)

2.2 Lees Bron 2B.

- 2.2.1 Verduidelik hoe die jare van oorlog en vrede deur Dos Santos uitgebuit is. (Uittreksel 1) (2 x 2) (4)
- 2.2.2 Op watter maniere is die volgende deur Dos Santos se regering van Angola beïnvloed:
- (a) Die ryk elite (futungos) (1 x 2) (2)
- (b) Armoedige Angolese (1 x 2) (2)
- 2.2.3 Gee EEN voorbeeld van hoe Angola se natuurlike hulpbronne deur Savimbi misbruik (uitgebuit) is. (Uittreksel 2) (1 x 1) (1)
- 2.2.4 Waarom, volgens Uittreksel 2, het die oorlog in Angola 'oor geld' gegaan? (2 x 2) (4)

2.3 Bestudeer Bron 2C en verduidelik die boodskappe wat die spotprenttekenaar oor die politieke leiers van Angola oordra. (2 x 2) (4)**2.4 Vergelyk Uittreksel 2 in Bron 2B met Bron 2C. Verduidelik hoe die inligting in hierdie bronne mekaar ondersteun oor die redes vir die krisis in Angola. (2 x 2) (4)**

- 2.5 Gebruik die inligting in AL die bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) om te verduidelik hoe die konflik tussen Dos Santos en Savimbi die lewens van gewone Angolese na die 1990's beïnvloed het. (8)

- 2.6 UITGEBREIDE SKRYFSTUK (Jou antwoord moet ongeveer TWEE bladsye lank wees.)

Beantwoord EEN van die volgende vrae: VRAAG 2.6.1 OF 2.6.2.

- 2.6.1 Bespreek hoe die val van die USSR in 1989 Angola se hervoorstelling beïnvloed het. (30)

OF

- 2.6.2 Die volgende stelling is in die GARP (Angolan Group for Reflection on Peace – Angolese Groep vir Besinning oor Vrede)-dokument gemaak oor die burgeroorlog in Angola:

Olie, diamante en hul inkomste is die belangrikste bron van gierigheid deur die leiers.

Stem jy saam met die stelling? Motiveer jou antwoord deur die inligting in AL die bronne en jou eie kennis te gebruik.

(30)
[75]

VRAAG 3: VOOR WATTER STRUIKELBLOKKE HET SUID-AFRIKA TUSSEN 1990 EN 1994 OP DIE WEG NA DEMOKRASIE TE STAAN GEKOM?

Bestudeer Bron 3A, 3B en 3C en beantwoord die vrae wat volg.

3.1 Verwys na Bron 3A.

- 3.1.1 Verduidelik die konsep *versoening* in jou eie woorde. (1 x 2) (2)
- 3.1.2 Wat vertel die woorde, 'woede teenoor wittes gevoel ... maar nie haat nie', jou oor Nelson Mandela se persoonlikheid? (1 x 3) (3)
- 3.1.3 Waarom, dink jy, het Mandela besluit om 'n versoenende benadering te volg? (2 x 2) (4)

3.2 Bestudeer Bron 3B.

- 3.2.1 Wat was Tertius Delpont se houding teenoor die ANC en die SAKP? (Standpunt 1) (1 x 2) (2)
- 3.2.2 Verduidelik tot watter mate jy Delpont se standpunt as eensydig beskou. (Standpunt 1) (1 x 3) (3)
- 3.2.3 Lewer kommentaar oor of jy dink Delpont se standpunt 'n weerspieëling was van hoe die meerderheid wit Suid-Afrikaners op daardie tydstip gevoel het. (Standpunt 1) (2 x 2) (4)
- 3.2.4 Waarom, volgens Frene Ginwala, het die vryheidsbeweging oorwinning as seker beskou? (Standpunt 2) (1 x 2) (2)
- 3.2.5 Vergelyk Delpont en Ginwala se standpunte. Verduidelik tot watter mate hierdie standpunte oor die ANC verskil. (2 x 2) (4)

3.3 Gebruik Bron 3C.

- 3.3.1 Waarom het die ANC 'n veldtog van massa-optrede in Ciskei onderneem? (Geskrewe bron) (1 x 1) (1)
- 3.3.2 Waarom het die media die ANC daarvan beskuldig dat hulle 'roekeloos' was om die optog na Bhisho te lei? (Geskrewe bron) (2 x 2) (4)
- 3.3.3 Watter boodskappe dra die visuele bron oor? (2 x 2) (4)
- 3.3.4 Verduidelik hoe die bewyse in die geskrewe en visuele bronne mekaar ondersteun rakende die Bhisho-slagting. (2 x 2) (4)

- 3.4 Gebruik die inligting in AL die bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) om te verduidelik hoe die gebrek aan vertroue tussen die Nasionale Party en die ANC tot die Bhisho-slagting bygedra het. (8)

3.5 **UITGEBREIDE SKRYFWERK** (Jou antwoord moet ongeveer TWEE bladsye lank wees.)

Beantwoord EEN van die volgende vrae: VRAAG 3.5.1 OF 3.5.2.

- 3.5.1 Bespreek die verskillende struikelblokke waarvoor Suid-Afrika tussen 1990 en 1994 op die weg na demokrasie te staan gekom het.

(30)

OF

- 3.5.2 Die geweld wat in die vroeë 1990's 'n houvast op Suid-Afrika gekry het, was spesifiek daarop gemik om die onderhandelingsproses tussen die verskillende politieke partye te ontspoor.

Stem jy met die stelling saam? Bepreek deur die bewyse in AL die bronne en jou eie kennis te gebruik.

(30)
[75]

VRAAG 4: WAT WAS DIE IMPAK VAN DIE WAARHEIDS-EN-VERSOENINGS-KOMMISSIE (WVK) OP SUID-AFRIKA?

Bestudeer Bron 4A, 4B en 4C en beantwoord die vrae wat volg.

4.1 Verwys na Bron 4A.

- 4.1.1 Waarom, volgens die bron, was daar 'n behoefte aan die WVK?
(1 x 1) (1)
- 4.1.2 Wat het Nelson Mandela bedoel toe hy gesê het dat '... daar geen boosheid was wat so deur die wêreld veroordeel is soos apartheid nie'?
(1 x 2) (2)
- 4.1.3 Hoe, volgens Mandela, sou versoening bereik word? (2 x 2) (4)
- 4.1.4 Noem TWEE groepe wat by die WVK getuig het. (2 x 1) (2)

4.2 Gebruik Bron 4B.

- 4.2.1 Waarom, dink jy, het Tutu na Suid-Afrika as 'n 'mal land' verwys?
(1 x 2) (2)
- 4.2.2 Verduidelik die redes wat Tutu gemotiveer het om te verwys na die aanvalle wat deur beide APLA en die ANC op blanke Suid-Afrikaners uitgevoer is.
(2 x 2) (4)
- 4.2.3 Lewer kommentaar oor of jy met Tutu se verklaring saamstem dat die WVK 'n noemenswaardige bydrae gemaak het tot die proses van 'genesing en versoening'.
(2 x 2) (4)
- 4.2.4 Verduidelik die beperkings van hierdie bron wanneer die werk van die WVK geëvalueer word.
(2 x 2) (4)

- 4.3 Vergelyk Bron 4A en Bron 4B. Verduidelik hoe die bewyse in die bronne mekaar oor die bevindinge van die WVK ondersteun.
(2 x 2) (4)

4.4 Raadpleeg Bron 4C.

- 4.4.1 Lewer kommentaar op Zapiro se voorstelling van FW de Klerk.
(2 x 2) (4)
- 4.4.2 Wat sê die woorde, 'Ons het soveel bewyse hanteer as wat ons kon' en 'Ons ook', vir jou van die WVK? Staaf jou antwoord met geldige redes.
(2 x 2) (4)
- 4.4.3 Verduidelik of die inligting in hierdie bron jou help om 'n beter begrip van die WVK te kry.
(1 x 2) (2)

- 4.5 Gebruik AL die bronne en jou eie kennis en skryf 'n paragraaf van ongeveer AGT reëls (ongeveer 80 woorde) om te verduidelik watter rol die WVK gespeel het om versoening te probeer bewerkstellig. (8)

- 4.6 **UITGEBREIDE SKRYFWERK** (Jou antwoord moet ongeveer TWEE bladsye lank wees.)

Beantwoord EEN van die volgende vrae: VRAAG 4.6.1 OF VRAAG 4.6.2.

- 4.6.1 Verduidelik tot watter mate die Waarheids-en-versoeningskommissie suksesvol was om te verseker dat 'genesende geregtigheid' (om genesing tussen die slagoffers en oortreders te weeg te bring) eerder as 'vergeldende geregtigheid' (om oortreders te straf) in Suid-Afrika behaal is. (30)

OF

- 4.6.2 Daar is min twyfel dat die WVK 'n belangrike deel van die versoeningsproses in Suid-Afrika was. Dit het vir Suid-Afrikaners makliker geword om die verlede agter te laat en na die toekoms te kyk.

Stem jy saam met die stelling hierbo? Bespreek deur die inligting in AL die bronne en jou eie kennis te gebruik. (30)
[75]

TOTAAL: 150

